

Openbaring 2:18-29

18 ¶ Schrijf aan de engel van de gemeente in Tyatira:

“Dit zegt de Zoon van God, die ogen heeft als vlammend vuur en voeten als brons:

19 Ik weet wat u doet, hoe liefdevol, gelovig, hulpvaardig en standvastig u bent; u doet nu zelfs meer dan vroeger.

20 Maar dit heb ik tegen u: u laat die Izebel, die zichzelf profetes noemt, haar gang gaan terwijl ze mijn dienaren met haar uitspraken tot ontucht en het eten van heidens offervlees verleidt.

21 En hoewel ik haar de tijd heb gegeven om te breken met het leven dat ze leidt, weigert ze haar ontuchtig gedrag op te geven.

22 Ik zal haar ziek maken en hen die overspel met haar plegen in ellende storten, tenzij ze met haar breken;

23 haar kinderen zal ik laten sterven aan een dodelijke ziekte. Laat elke gemeente beseffen dat ik het ben die hart en ziel van de mens doorgrondt en dat ik ieder van u zal belonen naar zijn daden.

24 Tegen de rest van u in Tyatira, al degenen die haar leer niet aanhangen en die zich niet hebben verdiept in de zogenaamde verborgenheden van Satan, zeg ik: ‘Ik leg u maar één last op:

25 houd vast aan wat u hebt, totdat ik kom.’

26 Wie overwint en mij navolgt tot het einde, zal ik macht geven over alle volken.

27 Met een ijzeren herdersstaf zal hij hen hoeden, als aardewerk worden ze verbrijzeld.

28 Ik geef hem macht, zoals mijn Vader die aan mij heeft gegeven. En ik zal hem ook de morgenster geven.

29 Wie oren heeft, moet horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.”

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Iemand, die alles van je weet, je hele doen en laten, je hebben en houden.

Niet alleen de buitenkant, maar ook de binnenkant. Je woorden en je daden, maar ook je gedachten en diepste gevoelens.

Hij ziet, Hij hoort, Hij kent alles en houdt toch van je.

Met zo iemand zijn we deze dienst begonnen: ‘Heer, die mij ziet zoals ik ben, dieper dan ik mijzelf ooit ken...’.

Deze God, die alles weet, komt ons uit de Bijbel telkens tegemoet.

In de Psalmen, maar ook in het laatste Bijbelboek, de Openbaring.

Johannes de Ziener van Patmos ziet in zijn visioen een indrukwekkende verschijning. Een goddelijke gestalte doemt voor zijn ogen op.

Het is Jezus Christus, uit de dood verrezen, die aan hem verschijnt.

Zeven brieven, zeven berichten voor de kerk, zeven gemeenten in Klein Azië, het huidige westen van Turkije, berichten voor de kerk van alle tijden worden gezonden.

En telkens weer, in elke brief, klinken de woorden: “Ik weet, Ik ken, ik hoor, Ik zie, Ik zie, wat een ander niet ziet”. Ik doorgrond en ken je; Ik versta van verre jouw gedachten; Met al jouw wegen, ben Ik vertrouwd.

In de brief aan Thyatira (de langste) wordt op dat laatste extra nadruk gelegd: Niet alleen, Ik weet uw werken.... maar nog op met andere beelden en woorden (ik kom er zo op)

Tegenwoordig is er niet veel meer over van Thyatira, omdat het dorp Akhisar erover heen is gebouwd; alleen in het centrum zie je nog weet stenen...

Thyatira had vroeger 25.000 inwoners en was bekend vanwege allerlei ambachten: de wolweverijen, leerlooierij, pottenbakkerij en vooral de purperverwerking.

Lydia, de purperverkoopster, die Paulus in Philippi ontmoette kwam er vandaan. Men had daar een nieuwe techniek ontdekt: niet meer werd het purper onttrokken een purperslakken, maar aan de wortel van de meekrapplant. De dieprode kleur werd als verf gebruikt voor de wol.

Het stadje was ook bekend vanwege zijn kopersmederijen en zo wordt het aan het begin van de brief het beeld duidelijk waarmee de Opgestane Heer zich present stelt. Hij stelt zich voor als de Zoon van God, met ogen als een vuurvlam en voeten als koperbrons, termen bekend voor kopersmeden.

En ook dan horen we dat Hij alles en iedereen kent: Hij heeft ogen dus, die als vuur overal doorheen kunnen branden, ogen, die doorgronden, doorlichten, door de mooie buitenkant heen prikken, door de schone schijn heen kijken — als een vuurvlam, een laserstraal, zouden wij tegenwoordig zeggen. Tot op het bot doorstraald.

En voeten van koperbrons — nog gloeiend van de smeltoven. Voeten, die overal kunnen komen — tot in de diepste schuilhoeken van een donker hart.

‘Ik ben het’, zegt hij zelfs even later, ‘Ik ben het, die nieren en harten doorzoek’ (23).

Je hart — dat is de bron van je gedachten en je plannen. Ze zijn aan Hem bekend.

Nieren — daar ligt volgens Bijbels besef, de oorsprong van je gevoelens, je angsten en je driftbuien. Hij weet dat alles.

Maar is dat niet schrikken, dat God alles weet, alles ziet, alles kent...

Kleine kinderen werden er bang mee gemaakt en grote mensen zijn er soms nóg bang van. Kijk maar uit: God ziet alles. Voor het alziend oog van God blijft niets verborgen.

Het beeld van George Orwell 1984 doemt, die maatschappij, waarin één persoon alles in de gaten houdt. Grote Broer wordt hij genoemd.

Als er iemand probeert in opstand te komen, grijpt Grote Broer meteen in.

Overal zitten zijn spionnen. Overal hangen onzichtbare microfoontjes. Overal hangen zijn verborgen camera's. Niets blijft voor zijn ogen verborgen.

Ongenadig registreert hij alle verzet en straft het genadeloos af. Grote Broer, Big Brother is watching you.

Zo iemand die alles in de gaten houdt is geen prettig idee, want je bent gesteld op je privacy. Is God als Grote Broer, Big Brother — met ogen als een vuurvlam en voeten als koperbrons. Die nieren en harten doorzoekt — op zoek naar: één foutje, een zwak moment, een heimelijke zonde? Nee, niet op die manier...niet onpersoonlijk.

Aan het adres van de gemeente van Thyatira spreekt de Heer inderdaad harde woorden. Maar Hij begint daar niet mee. Hij is persoonlijke liefde en begint met complimenten. Goede woorden over de werken van de gemeente. Hun liefde, hun geloof, hun dienstbetoon, hun volharding.

Het gaat zelfs steeds beter in deze gemeente, want er wordt gesproken over de laatste werken die meer zijn dan de eerste, d.w.z. er zit groei in, kwaliteitsverbetering.

Dat mag gezegd worden, want dat weet de Heer ook en Hij spreekt het uit ‘om te beginnen’.

En wellicht zegt Hij het ook wel van ons — wat er goed gaat met ons — in ons persoonlijk en ons kerkelijk leven.

Als gelovigen, als kerk hoef je jezelf geen minderwaardigheidscomplex aan te praten.

Het is niet alles kommer en kwel, ook niet als het tegenzit. De Heer weet, wat er goed gaat. De Heer ziet, wat ik goed doe. Ook al ziet niemand het. Al begrijpt

niemand mijn goede bedoelingen, worden ze altijd verkeerd uitgelegd. Ook al merkt niemand iets van mijn stille hulp aan vergeten mensen, mijn dienstbetoon, dat door anderen niet wordt opgemerkt of misschien zelfs afgekraakt. De Heer ziet de kleinste daden. Hij kent de juiste intentie. Hij vergeet het niet. Nooit. Maar omdat deze Heer ogen heeft die liefde kennen stellen ze ook misstanden aan de kaak, ontmaskeren schone schijn en ze zien het kwaad niet zo maar door de vingers.

Wat zien die ogen dan nog meer in Thyatira?

In Thyatira is ook sprake van een gevaarlijke vrouw, die men maar laat begaan. Zij noemt zich profetes. Zij verleidt de christenen en doet hen "de diepten van de satan" kennen", zo leert zij haar volgelingen.

Waarschijnlijk moet je hierbij de situatie voor ogen hebben dat alle ambachtlieden in Thyatira in gilden waren verenigd.

Elk gilde had zijn beschermgod en ter ere daarvan werden offerfeesten en maaltijden georganiseerd die die ontaardden in drank en sleppartijen, zeg maar orgieën. Als je als christen daaraan niet mee wilde doen werd je geschrapt als lid van het gilde en was je ook je boterham kwijt. Dus was deed je? Meedoen! Aanpassen Wij 21e eeuwers kunnen zeggen: dat is verleden tijd, hebben we geen boodschap aan.

Maar luister eens naar de stem van de Heer, die glashelder en glashard dat kwaad bij de naam gaat noemen: "Izebel", noemt Hij haar. Nu wordt er wat duidelijk. En iedereen in de gemeente, iedereen, die de Bijbel kent, wist meteen, wie dat was. Izebel was de heidense vrouw van koning Achab, dochter van Ethbaäl, dienaar van Baäl, de afgod. Izebel zette haar man Achab voor schut vanwege zijn eerbied voor de Thora.

In het noemen van de naam Izebel wordt die mentaliteit bedoeld van mensen die om het geloofsgoed van anderen lachen... en zeggen: ouderwets, vooruitgangsremmend, beperkend... Waarom lachen ze erom? Omdat ze er zelf onzeker van worden, ze ervaren het als een bedreiging, een ontmaskering van hun hand. Nu komt wat er in Thyatira aan de hand is, dichterbij, want die mentaliteit is wijd verspreid in onze westerse wereld: het christelijk geloof als een lachertje, iets uit het museum, passe.. En wat doen christenen dan in een wereld waar de geest van Izebel rondwaart? ze trekken zich terug omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden.

En dan zie je zelfs een schaamte ontstaan binnen de kerk om te spreken over datgene wat ons ten diepste drijft, wat nu de diepste bronnen zijn waaruit we leven. Zeker in Europa slaan we op de vlucht voor een schroeiend vuur van vragen over de geschiedenis van de kerk in 2000 jaar: wat is er allemaal in gedaan in Naam van God, wat haalt het uit, wat een schijnvertoning...

We worden er timide van en raken in verlegenheid en erger nog, we verloochenen onze opdracht.

Hoe? A la Izebel: Door verhullend taalgebruik die alleen maar manieren zijn van aanpassing, door gewild modern zijn, want we willen er niet buiten vallen. En dan wordt de kerk niet meer dan een instituut voor zingeving, wordt het evangelie alleen een vorm van positief denken, de kerkdienst alleen maar opgeleukt en dan hollen we van de ene kick naar de andere kick om vervolgens leeg en moe te worden van onze holle profetieën, want we zijn niemand meer en de identiteitsloosheid verspreid zich als het purperverf in het stof van de kerk.

Daarom— zo spreekt de Heer tegen de kerk van Thyatira — jullie zijn in de ban van een tijdgeest en ik zal die bij de naam noemen: Izebel. God prikt zelf de zeepbel door.

Hij ontmaskert de schone schijn en Hij belooft ook niet veel goeds voor Izebel en haar volgelingen: ziekbed, verdrukking... dat klinkt hard.

Maar bedoeld is: zachte heelmeeesters maken stinkende wonden. En de Heer is iemand is met ogen als vuurvlammen en voeten als koperbrons, die nieren en harten doorzoeken kan.

Eén die komt, waar niemand komen kan. En ziet, wat niemand zien kan.

Maar Hij doorziet ons niet om ons te grazen te nemen. Hij kent ons niet, om ons in de kladden te grijpen te pakken met scherpe klauwen. Hij roept ons niet ter verantwoording, omdat Hij over ons de baas wil spelen.

Hij is geen dictator, geen onbewogen kille rechter zoals de keizer, maar Hij is Redder.

En Hij zegt: ik leg jullie geen extra lasten op, ik ga jullie niet vermoeien. Houd maar wat je hebt, wees integer omdat evangelie met die Ene Naam te verspreiden. Lever kwaliteit zoals het purper van Tyatira kwaliteit heeft.

Voor wie dat doet eindigt de brief aan Thyatira met een belofte - wie overwint- en daarna met een oproep om te luisteren - wie oren heeft-...

Voor het eerst wordt de volgorde omgedraaid in deze brief. Was er in de eerste drie brieven eerst een oproep om te horen en daarna de belofte voor wie overwint, hier is het net andersom. Alsof het appel tot bekering dringender is.

De belofte is dat je macht krijgt en die macht wordt in beelden getekend die wat ruw over komen: hoeden met een ijzeren staf die aardewerk verbrijzeld, maar in een stad van pottenbakkers zal men hebben gehad: welke macht houdt het nu uiteindelijk?

Die van Izebel of die van Jezus Christus?

De macht wordt ook uitgebeeld in de morgenster die wordt ontvangen.

De planeet Venus geldt als de morgenster, symbool van de keizerlijke heerschappij. In het boek Openbaring wordt niet de keizer maar Jezus de Morgenster genoemd en hier ook allen die Jezus volgen en daaraan tot het einde toe vasthouden.

Zij worden tot goede en menswaardige machthebbers gemaakt worden door Hem Zelf.

Maar dan moet je wel horen, gehoor geven, gehoorzamen.

Tot slot: ik denk dat deze langste brief veel te zeggen heeft voor de kerk van West-Europa.

Want over de kerk hier valt veel goeds te zeggen: er is ook veel kwaliteitsverbetering zoals tegen Thyatira werd gezegd.

Maar er is ook de mentaliteit van Izebel, die lacht om het erfgoed en de kerk die daar beducht voor wordt en in een hoekje gaat zitten en verwordt tot service-instituut voor zingeving.

Laat dat niet begaan, wordt er gezegd.

Gedenk wie je vertegenwoordigt: je Heer Jezus met ogen als een vuurvlam en laat je beheersen door zijn invloed, zijn Geest.

Amen